

16. MİLLETLERARASI ZOOLOJİ KONGRESİ

WASHINGTON: 20-27 AĞUSTOS 1963.

Prof. Dr. A T I F Ş E N G Ü N
İstanbul Üniversitesi, Genel Zooloji Kürsüsü

16. Milletlerarası Zooloji Kongresi 20-27 Ağustos 1963 tarihleri arasında Washington'da Shoreham ve Sheraton Otellerinin soğuk hava tertibatlı salonlarında yapıldı. Gelecek toplantının Türkiyede yapılıp yapılamayacağını öğrenmek için yaptığım soruşturmada, Kongre üyeleri sayısının 3000 den fazla, tebliğ yapan üyelerin 2000 den fazla ve Kongre bütçesinin 250.000 dolar olduğunu öğrendim. Bizim ölçülerimize göre gerek üye sayısı ve gerekse bütçe çok yüksek idi.

Kongreye Ankara Üniversitesinden Prof.Dr.SELAHATTİN OKAY, Ege Üniversitesinden Doç.Dr.SEMAHAT GELDİAY, İstanbul Üniversitesinden Doç.Dr.NEZHİHE ÖZTAN, Dr.SAİME ÖZARSLAN ve ben katılmıştık. İstanbul Üniversitesi mensupları biri endokrinolojide, diğeri hücre biyolojisinde iki ayrı tebliğde bulundular. Yurdumuz biyologlarının birçoklarının tanıdığı Prof.Dr.C.KOSSWIG de bu toplantıya katılmış idi.

2-10 Eylül tarihleri arasında Avrupada Lahey şehrinde 11. Milletlerarası Genetik Kongresi toplandığından, birçok sitologlar ve genetikçiler oraya gitmişler ve bu yüzden Milletlerarası Zooloji Kongresine katılmamışlardı. Bununla beraber Kongrenin Hücre biyolojisi ve Genetik seksiyonlarındaki tebliğ sayısı hatırı sayılır derecede yüksekti.

2000 den fazla tebliği ve Kongre Yönetim Kurulu tarafından seçilmiş 70 kadar özel konuyu bir hafta içerisinde sığdırmak mümkün olmadığından, Kongre Yönetim Kurulu konuşma saatlerini azaltmış ve birbirine paralel 16 seksiyon tesis etmişti. Binaenaleyh dinleyiciler aynı anda 16 odada olamayacaklarına göre, ya bir seksiyondaki konuları din-

lemek veya bir salondan diğer bir salona giderek seçtikleri konuları dinlemek mecburiyetinde idiler.

Yukarıda Hücre Biyolojisi ve Genetik seksiyonlarının biraz küçük olduklarından bahsetmiştim; buna mukabil Endokrinoloji ve Hayvan Sistematiği seksiyonları çok zengindi. Bunun başlıca sebeplerinden biri, yeni bir branş olan Endokrinolojinin süratle inkişaf etmesi, tatbikî ve ilmî sahalarda hormonların geniş ölçüde kullanılmağa başlanılmasıdır. Hatta belli hormonlar ile kromozomlarda bile morfolojik ve fizyolojik değişiklikler hasıl edilebilmektedir. Sistematiğe gelince: öyle sanıyorum ki "Sistematik, ihmale uğrayan, vazifesi bitmiştir, artık işe yaramaz bir branş olmuştur" iddiasını ileri sürenlere karşı kendisini müdafaa etmek için harekete geçmiş, yeni yeni sahalarda iş görebileceğini, "eskimiştir" denilen sahalarda dahi kendisinin lüzumlu olduğunu ispat etmeğe çalışmıştır. Sistematik ile evolyasyon, sistematik ile sitoloji, hatta sistematik ile seroloji arasındaki münasebetleri gösteren travaylar, Sistematikte yeni metodlar adını taşıyan ve çok sayıda travay ihtiva eden bir seksiyonun mevcudiyeti, muhtelif sistematik guruplarını araştıran bilginlerin özel gece toplantıları bence bu gayretlerin belli başlı delilidir. Buna rağmen şunu da söylemek yerinde olur: Bir sistematik travayının okunduğu odadaki dinleyici sayısı 8-10 kişi olduğu halde, meselâ deoksiribonukleik asidi ile ilgili bir travayın okunduğu odadaki dinleyici sayısı çok defa 100 ün üzerinde, bazen birkaç yüz kişi olmakta idi.

Bence milletlerarası kongreler, herşeyden önce aynı branşta çalışan ilim adamlarının birbirlerini tanımalarına vesile teşkil ederler. Ekseriya bunlar birbirlerinin yaptıkları işleri çok iyi bilmektedirler. Ancak şahsen tanışmamış olanlar, burada birbirlerini tanırlar. Bilhassa genç nesil kendisini tanıtmaya imkânını bulur. Washington'daki Kongreye katılanların çoğu da bu şekilde düşündükleri için, büyük otellerin konforlu salonlarında birbirleriyle tanışmayı ve özel problemlerini münakaşa etmeyi tercih ettiklerinden, dersleri dinleyenlerden çok, birbiriyle konuşan, birbirine adres veren kimselere tesadüf edilmekte idi.

Şahsen bu kongrede birçok kimseleri tanıdığım, birçok enstitülerin araştırmaları hakkında fikir sahibi olduğum için, Milletlerarası Zooloji Kongresini faydalı bir kongre olarak kabul etmekte ve meslektaşlarımızın önümüzdeki yıllarda böyle bir kongreyi Türkiyede tertiplemelerini temenni etmekteyim.